

Yttrande från Lunds kommun över remiss från Regeringskansliet, miljödepartementet – En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden (SOU 2021:21)

Lunds kommun ser positivt på huvuddelen av förslagen i utredningen *En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden* (SOU 2021:21). Lund kommun ser fördelar med förslaget om en avvägningsregel för klimatnytta, men också att det medför en påtaglig risk för att övriga miljö- och hälsoregler sätts åt sidan.

Lunds kommun vill lyfta behovet av vägledning vad gäller bästa möjliga teknik för växthusgaser, samt för bedömning av utsläpp av växthusgaser.

Portalparagrafen, hushållningsprincipen och stoppregeln

Även om förutsättningar för att tillämpa miljöbalken i ett klimatperspektiv redan finns i nuvarande utformning av miljöbalken har dessa möjligheter hittills varit underutnyttjade. Lunds kommun är positiv till utredningens förslag i vilket klimatfrågan tydliggörs i miljöbalkens portalparagraf i 1 kap. 1 § och 2 kap. 5 § miljöbalken och får en större rättslig tyngd än tidigare. Lunds kommun välkomnar också att det i stoppregeln i 2 kap. 9 § tydliggörs att regeln även gäller i förhållande till klimatpåverkan.

Principen om bästa möjliga teknik

Det svenska genomförandet av industriutsläppsdirektivet har bidragit till att det i praxis inte har ställts krav på användning av bästa möjliga teknik (BAT) avseende utsläpp av växthusgaser, oavsett om verksamheter ingår i EU ETS eller inte. Lunds kommun ställer sig positiv till att det i 2 kap. 3 § miljöbalken tydliggörs att kravet på att använda BAT gäller även för att minimera klimatförändringar och att 1 kap. 11 § industriutsläppsförordningen ändras för att möjliggöra detta för verksamheter som omfattas av

2021-09-23

Diarienummer

KS 2021/0591

detta regelverk. Lunds kommun vill dock lyfta behovet av vägledning vad gäller BAT för växthusgaser. För andra branscher tas s.k. BAT-slutsatser fram på EU-nivå, en process som tar år i anspråk. Utredningen anser att det är viktigt att bedömningen av vad som är BAT i varje enskilt fall bör utgå från det aktuella läget i stället för de ibland föråldrade slutsatserna om BAT och att vad som är tillgängligt ska grundas på en internationell utblick över vilken teknik som finns. Lunds kommun instämmer i och för sig i denna bedömning. Utvecklingen av olika tekniska lösningar för att minska utsläpp av växthusgaser går fort, och behovet av använda sig av den bästa tekniken är stort om vi ska ha en chans att i tid bromsa klimatförändringarna och uppnå klimatmålen. Lunds kommun vill samtidigt påpeka att det ställer stora krav på tillstånds- och tillsynsmyndigheternas kompetens att hålla sig uppdaterad i den tekniska utvecklingen. Aktiva samverkansorgan och tydliga vägledningar som uppdateras kontinuerligt krävs för att stödja myndigheterna i deras arbete och skapa samstämmighet i vad som är BAT för olika verksamheter och vilka krav som tillstånds- och tillsynsmyndigheter kan ställa på olika verksamheter.

Anpassning till industriutsläppsdirektivet

Lunds kommun delar utredningens tolkning av att verksamheter som ingår i EU ETS har undantagits från moderna miljövillkor i större omfattning än vad som är befogat utifrån EU-rätten och välkomnar tydliggörandet att det bara är villkor om gränsvärden som har till syfte att begränsa direkta utsläpp av de växthusgaser som ingår i EU ETS som inte får sättas för de verksamheter som ingår utsläppshandelssystemet.

Bedömning av utsläpp av växthusgaser

Ett tydliggörande av att en verksamhets klimatpåverkan ska redovisas i verksamhetens ansökningshandlingar är positivt. Det är också positivt att krav ställs på att redovisa hur verksamhetens utsläpp av växthusgaser ska minimeras. Lunds kommun anser att det finns behov av att i vägledningar förtydliga och precisera vilka krav som kan ställas på en verksamhetsutövare när det gäller minskning av växthusgaser och hur den bedömning av verksamhetens klimatpåverkan som enligt utredningen ska göras av prövningsmyndigheten och ingå i domen ska gå till. Det behöver

2021-09-23

Diarienummer

KS 2021/0591

också definieras vad som är frivilliga klimatanpassade åtgärder och hur avgränsningen ska göras mot åtgärder som anses som krav.

Omprövning och tidsbegränsning av tillstånd och villkor

Lunds kommun delar utredningens slutsats att möjligheten till tidsbegränsning och omprövning av tillstånd behöver användas i större utsträckning än idag om miljöbalken ska kunna bidra till att miljömålen nås. Lunds kommun välkomnar en särskild utredning av hur detta kan utnyttjas i större utsträckning. Det ska dock påpekas att det vid en omprövning av en verksamhet enligt 24 kap. 9 § miljöbalken inte får ställas större krav vad gäller ändringar i tillståndet än vad verksamheten kan tåla, vilket kan begränsa möjligheten att nå netto-noll-utsläpp till år 2045.

Ökad arbetsbelastning och resursbehov

Lunds kommun konstaterar att om omprövningsförfarandet ska tillämpas inom ramen för nuvarande regler, där omprövning initieras och drivs av myndigheterna så krävs det att dessa tillförs ett tillskott av resurser. Även för tillsynsmyndigheterna ökar arbetsbelastningen med anledning av nya krav vid hanteringen av tillstånd, omprövning av tillståndsbeslut och villkor samt kravställande på klimatanpassade åtgärder vilket förväntas medföra ett ökat resursbehov. Enligt utredningen uppskattas de ökade kostnaderna för kommuner avseende prövning och tillsyn uppgå till totalt 7,5 miljoner kronor per år.

En särskild avvägningsregel om klimatnytta

Utredningen föreslår att en ny avvägningsregel förs in i 2 kap. miljöbalken för att väga en åtgärds eller verksamhets klimatnytta mot övrig hälso- och miljöpåverkan i de fall dessa står mot varandra. Enligt utredningen kan det handla om befintliga verksamheter som minskar sina utsläpp av växthusgaser genom till exempel förändringar av insatsvaror, eller byte av produktionsprocesser och då ger upphov till olägenheter. Det kan också handla om verksamheter som bidrar till klimatomställningen genom produktion av förnybar energi eller utvinning av mineraler av essentiell betydelse för vissa tekniker som anses nödvändiga för klimatomställningen. Lunds kommun kan se fördelarna med en sådan avvägningsregel och att den kan medföra klimatnytta, men ser också att det finns en påtaglig risk för att övriga miljö- och hälsoregler sätts åt sidan. Detta gäller inte minst i områden med mineralfyndigheter som anses vara mycket värdefulla för klimatomställningen, men där utvinning medför sådana olägenheter

2021-09-23

Diarienummer

KS 2021/0591

för människors hälsa och miljö att det inte får bedrivas idag. Noggranna överväganden krävs vid införandet av en sådan avvägningsregel. Risker är annars att stora områden i främst norra Sverige kommer att avsättas för att leverera till exempel energi och metaller för batteriframställning till övriga Sveriges och världens energiomställning, med stor negativ påverkan på miljö samt urfolk och annan lokalbefolkning som följd.

Philip Sandberg (L)
Ordförande
Kommunstyrelsen i Lunds kommun